

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น OTOP ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ด้วยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานในจังหวัดมหาสารคาม เริ่มตั้งแต่การกำหนดกรอบแนวคิด การออกแบบขั้นตอน และวิธีการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการออกแบบกระบวนการสำรวจวิจัยฯ ที่ถูกต้องและเหมาะสม จะสามารถช่วยจัดความผิดพลาดต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการวิจัยได้ ทำให้ทราบแนวทางผลการวิจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจมีความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้รับว่าผลการสำรวจ มีความถูกต้อง เทียบตรง และน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

3.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.1.3 ผู้ประกอบการ OTOP ในจังหวัดมหาสารคามที่เป็นสมาชิกและได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 3-5 ดาว ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 75 กลุ่ม (Handbook for the Selection of OTOP Product Champion, 2549, หน้า 1)

3.1.2 บุคลากรต่างๆ จากหน่วยงานและ/หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน ประกอบด้วย สำนักบริหารมาตรฐาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำตามขั้นตอน ดังนี้

(1) สัมภาษณ์เบื้องต้น จากการรวบรวมจากเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ลงไปศึกษาในกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย เพื่อต้องการทราบถึงสภาพ

ปัญหาและความต้องการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนด โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

(2) กำหนดเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อนำมาเป็นกรอบ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

(3) นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ แก้ไข และปรับปรุง

(4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 ชุด แล้วนำมาหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.9005

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

นักวิจัยจะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้คือ

(1) การสัมภาษณ์โดยตรง เพื่อให้ให้นักวิจัยสามารถทราบและเข้าใจลักษณะของการ ดำเนินการของกลุ่มเป้าหมาย โดยจะทำการสัมภาษณ์ในเชิงสำรวจ (Exploratory Interview) รวมทั้งการสำรวจข้อมูลในเชิงลึกหรือเชิงคุณภาพจากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ตามกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ และมีการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ จากหน่วยงานและ/หรือสถาบันที่ เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน เช่น สำนักบริหารมาตรฐาน กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เป็นต้น

(2) การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ที่เป็นสมาชิกที่ได้รับการเลือก จำนวน 75 กลุ่ม ที่อยู่จังหวัด มหาสารคาม ตามที่ระบุไว้ในคู่มือเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (Handbook for the Selection of OTOP Product Champion - OPC, 2547, หน้า 9)

(3) การส่งแบบสอบถามโดยตรง เป็นการจัดส่งทีมผู้วิจัยออกไปสำรวจ และแจก แบบสอบถามให้กับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP

3.2.3 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 75 ราย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับ จำนวนของพนักงานในองค์กรของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ประมาณการรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ระยะเวลาของการจัดตั้งธุรกิจ OTOP ของผู้ประกอบการ บทบาทของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP รูปแบบของการบริหารจัดการองค์กรหรือกลุ่มของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP แหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ช่วงเวลาที่ผู้ประกอบการใช้ในการผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP แหล่งจำหน่ายหลักของผลิตภัณฑ์ OTOP ความต่อเนื่องของตลาดหรือคำสั่งซื้อของลูกค้า ช่องทางการจำหน่ายของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP สถานที่จัดเก็บวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป รูปแบบของการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ของผู้ประกอบการ จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าบริการของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 9 ข้อ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการ โลจิสติกส์ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันผลิตภัณฑ์ OTOP ได้แก่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำโลจิสติกส์มาใช้ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน ที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งเป็นเครื่องมือเชิงคุณภาพ (Qualitative Instrument) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างโดยกำหนดข้อความอย่างกว้างๆเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือต่างๆ คือ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และสมุดจดบันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องและสมบูรณ์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินงานเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยแหล่งของข้อมูลทุติยภูมิ มีดังนี้ ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น และเกี่ยวกับการจัดการ โลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน การสืบค้นงานวิจัยต่าง ๆ ที่เป็นทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ บทความ วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการจัดทำขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น แบบสอบถามและคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการทบทวนวรรณกรรมศึกษา

(Literature Review) โดยศึกษาข้อมูลจากการรวบรวมสถิติ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงสำรวจจากบุคคล หน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังทำการศึกษาวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมซ้ำอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยแยกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำมาตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ก่อน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจโดยแบบสอบถามมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลผลด้วยวิธีทางสถิติ นอกจากนี้ ยังใช้การวิเคราะห์ทางสถิติต่าง ๆ เช่น Descriptive Statistics และการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ เช่น ใช้ Pearson, Chi-square, Factor Analysis และ Regression Analysis เป็นต้น

3.4.2 ข้อมูลที่ได้รับในเชิงคุณภาพ เช่น ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะถูกทำการวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ หลังจากนั้นข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์แล้วจะนำมาบูรณาการและเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ก่อนที่จะเขียนเป็นรายงานต่อไป